

माययाकपटेन उपधीयते उपस्थाप्यते ते मायोपधाः शूलवादाः तान् मायोपधः आतोधातोरिति द्वितीया बद्धवर्चने परे आलोपः प्रतिपन्नः प्राप्तः प्रणिपातादिभिरुपेतः सत्यं ब्रुवंश्च अतिवेलं क्लिश्यमानोपिति तिक्षमाण एवास्ते इति शेषः ॥ १३ ॥ क्रोधं अवसृष्टा उत्सृक्ष्यति उद्धृत्तं क्रोधाक्रान्तं चेतो यस्य सः उद्धृत्तचेताः जन्मना सुवृत्तचेता अपि सन् अन्वतपस्यत् शोचिष्यति आर्षो लकारव्यत्ययः ॥ १४ ॥ कृष्णवर्त्मादाहेन कृष्णी कृतभूभाग इति प्राचः वस्तुतस्तु अग्निहोत्रे वस्वादिसमरूपोऽग्निः श्रूयते यदग्निमुद्धरतीत्यनुवाके तत्र कृष्णवर्त्मेत्यन्वर्थसंज्ञातो धूमाय नरौद्रोऽग्निरुच्यते ज्वलित इति किञ्चित्पदीप्तः समिद्ध इति सर्वशोदीप्तः दग्धाधक्ष्यति ॥ १५ ॥ १६ ॥ दंशितं सन्नद्धं स्वालक्षणं स्वीयानामपि अलक्षणं नास्ति लक्षणं सम्यगवलोकनं यस्य तत् स्वालक्षणं रणे आवेशवशात् स्वैरपि दुर्दर्शमित्यर्थः यतः अंतकसन्निकाशं वचनस्य वचनं ॥ १७ ॥ १८ ॥

मायोपधः प्रणिपातार्जवाभ्यां तपोदमाभ्यां धर्मगुण्याबलेन ॥ सत्यं ब्रुवन् प्रतिपन्नो नृपो नस्ति तिक्षमाणः क्लिश्यमानोति वेलं ॥ १३ ॥ यदा ज्येष्ठः पांडवः संशिता त्माक्रोधं यत्तं वर्षपूगान् सुघोरं ॥ अवसृष्टा कुरुषूहृत्तचेतास्तदा युद्धं धार्तराष्ट्रोन्वतपस्यत् ॥ १४ ॥ कृष्णवर्त्मेव ज्वलितः समिद्धो यथा दहेत् कक्षमग्निर्निदाघे ॥ एवं दग्धा धार्तराष्ट्रस्य सेनां युधिष्ठिरः क्रोधदीप्तोन्ववेक्ष्य ॥ १५ ॥ यदा द्रष्टा भीमसेनं रथस्थं गदाहस्तं क्रोधविषं वमंतं ॥ अमर्षणं पांडवं भीमवेगं तदा युद्धं धार्तराष्ट्रोन्वतपस्यत् ॥ १६ ॥ सेनाग्रगंदंशितं भीमसेनं स्वालक्षणं वीरहणं परेषां ॥ घ्नंतं च मूमंतं कसन्निकाशं तदा स्मर्ता वचनस्यातिमानी ॥ १७ ॥ यदा द्रष्टा भीमसेनेन नागान् निपातितान् गिरिकूटप्रकाशान् ॥ कुंभैरिवास्तृग्वमतो भिन्नकुंभांस्तदा युद्धं धार्तराष्ट्रोन्वतपस्यत् ॥ १८ ॥ महासिंहो गाव इव प्रविश्य गदापाणिर्धार्तराष्ट्रानुपेत्य ॥ यदा भीमो भीमरूपो निहंता तदा युद्धं धार्तराष्ट्रोन्वतपस्यत् ॥ १९ ॥ महाभये वीतभयः कृतास्त्रः समागमेशत्रुबलावमर्दी ॥ सरुद्रथेनाप्रतिमान् रथौघान् पदातिसंघान् गदयाभिनिघ्नन् ॥ २० ॥ शैक्येन नागांस्तस्माद्विगृह्णन् यदा छेत्ता धार्तराष्ट्रस्य सैन्यं ॥ छिदन्वनं परशुनेव शूरस्तदा युद्धं धार्तराष्ट्रोन्वतपस्यत् ॥ २१ ॥ तृणप्रायं ज्वलनेनेव दग्धं ग्रामं यथा धार्तराष्ट्रान् समीक्ष्य ॥ पक्वं सस्यं वैद्युतेनेव दग्धं परासिक्तं विपुलं स्वं बलौघं ॥ २२ ॥ हतप्रवीरं विमुखं भयार्तं पराङ्मुखं प्रायशोऽधृष्टयोधं ॥ शस्त्राच्चिषा भीमसेनेन दग्धं तदा युद्धं धार्तराष्ट्रोन्वतपस्यत् ॥ २३ ॥ उपासंगानाचरेद्दक्षिणेन वरांगानां नकुलश्चित्रयोधी ॥ यदारथाग्योरथिनः प्रचेता तदा युद्धं धार्तराष्ट्रोन्वतपस्यत् ॥ २४ ॥

गाः वः इवेति छेदः वः युष्मान् गा इव ॥ १९ ॥ २० ॥ शैक्येन शिष्यसदृशेन पाशेन नागान् विगृह्णन् वैपरीत्येन गृह्णन् गले पादे वा पाशं दत्वा मृतवत्सवत्कर्षन्नित्यर्थः अन्येतु विमृद्ग्निति पाठांतरं कल्पयित्वा शैक्येन खड्गेनेति व्याचक्ष्युः ॥ २१ ॥ तृणप्रायं तृणगृह्णन् यथा मं परासिक्तं दूरे निरस्तं ॥ २२ ॥ अधृष्टयोधं अप्रगल्भयोधं ॥ २३ ॥ उपेति वरांगानां शिरसां उपासंगा नृउच्चयान् दक्षिणेन कुशलेन अनायासेनेति यावत् आचरेत् कुर्यात् रथिनः योधान् प्रचेता कूटीकरिष्यति पाठांतरे उपासंगेन मिषगेण दक्षिणभागस्थेन शतात्परं आचरन् तत्रत्यैः शताधिकैः शौरैर्युध्यन् वामहस्तेनापि शरप्रक्षेपस्य अभ्यस्तत्वात् दुःखशय्यामशेत्युत्तरस्मादपकृष्यते अतएव दुःखाद्रथिनः प्रचेतेति पूर्ववत् ॥ २४ ॥